
DE KENNISBANK VAN ETWIE

Een digitale bron van informatie over industrieel, technisch en wetenschappelijk erfgoed in Vlaanderen en Brussel

---

Tijl VEREENOGHE en Joeri JANUARIUS

Coördinatoren, ETWIE vzw

▪ Sinds 2013 bouwt ETWIE vzw een digitale kennisbank uit met informatie over technisch, wetenschappelijk en industrieel erfgoed in Vlaanderen. Een belangrijk onderdeel van dit platform is een uitgebreide bibliografie, die in samenwerking met het MIAT in Gent wordt bijgehouden. Door het delen en verbinden van kennis biedt dit nieuwe werkinstrument heel wat mogelijkheden.

▪ Depuis 2013, l'asbl ETWIE développe une base de connaissances numérique comprenant de l'information sur le patrimoine technique, scientifique et industriel en Flandre. Une partie importante de cette plate-forme réside dans la très large bibliographie, tenue à jour en collaboration avec le MIAT à Gand. Par le partage et l'établissement de liens entre connaissances, ce nouvel instrument de travail présente de nombreuses possibilités.

ETWIE: het Expertisecentrum voor Technisch, Wetenschappelijk en Industrieel Erfgoed

De vzw Expertisecentrum voor Technisch, Wetenschappelijk en Industrieel Erfgoed (ETWIE) is sinds 2012 erkend door de Vlaamse overheid en krijgt subsidies om expertise te verzamelen en nieuwe impulsen te geven aan de sector van het technisch, wetenschappelijk en industrieel erfgoed in Vlaanderen.

ETWIE houdt zich in de eerste plaats bezig met de "roerende" en "immateriële" aspecten van dit erfgoed. Het gaat dus niet zozeer om gebouwen maar wel bijvoorbeeld om gereedschap, instrumenten, toestellen en machines, archieven en documentatie, en de bijhorende gebruiken, kennis en technieken. Overal in Vlaanderen zijn duizenden mensen begaan met dit erfgoed, als vrijwilliger, in een museum, aan de universiteit... ETWIE wil al deze mensen samenbrengen, stimuleren en begeleiden. Dit gebeurt door een netwerk uit te bouwen, waarbij het delen van kennis en expertise centraal staat. De eerste opdracht van ETWIE is dan ook om de sector volledig in kaart te brengen en zo veel mogelijk mensen, verenigingen en instellingen te overtuigen van de meerwaarde om samen te werken.

Minstens even belangrijk als kennis en collecties zijn de vaardigheden om bepaalde technieken te beoefenen. Goed kunnen kasseileggen, kantklossen of een complex toestel hanteren, is immers meestal het resultaat van een jarenlang opgebouwde praktische expertise. Een kennis die in de vingers zit en die je niet gewoon kan overnemen uit een handleiding, voor zover die (nog) bestaat. Ook op deze vaardigheden wil ETWIE sterk inzetten en methodieken ontwikkelen om deze door te

geven aan volgende generaties. Zo wordt bijvoorbeeld al enige tijd intensief gewerkt aan een project rond de actualisering van het ambacht van het kunstsmeden. Daarnaast wordt ook samengewerkt met andere organisaties die actief zijn op het vlak van ambachten, zoals bijvoorbeeld de Unie van Zelfstandige Ondernemers (UNIZO).

Nog belangrijke doelstellingen van ETWIE zijn ten slotte het stimuleren van onderzoek rond relevante thema's, het beter zichtbaar maken van de sector van het technisch, wetenschappelijk en industrieel erfgoed bij het grote publiek en het draagvlak ervoor te vergroten. Lang niet alle facetten van dit zeer brede erfgoedterrein zijn immers voldoende gekend, laat staan populair. ETWIE wil de werking rond technisch, wetenschappelijk en industrieel erfgoed promoten via de media, aanzetten geven tot verder onderzoek rond relevante thema's en samenwerken met andere sectoren zoals onderwijs en toerisme.

De digitale kennisbank van ETWIE

Om al deze doelstellingen te bereiken, de sector te ondersteunen en het brede publiek te informeren, ontwikkelde ETWIE in het eerste jaar van zijn werking een digitaal platform, waarop zo veel mogelijk informatie wordt ontsloten. Ben je bijvoorbeeld op zoek naar een kenner van oude telegrafien of historische tegels? Of wil je weten waar je interessante collecties vindt rond bijvoorbeeld de textielindustrie of de borstelnijverheid? Sinds eind 2013 kun je dergelijke informatie terugvinden in de "kennisbank" op de website¹ (Fig. 1).

In deze online-kennisbank wordt alle beschikbare kennis ontsloten voor alle geïnteresseerden. In de kennisbank ga je op zoek naar actoren (musea,

collecties, vakmannen, experts, onderzoekers, organisaties...) en thema's (bijvoorbeeld houtbewerking, stoom...). De bezoeker kan eenvoudig zoeken naar actoren of thema's door een trefwoord of een naam in te geven in het zoekvenster. Daarnaast kan men ook thematisch de inhoud van de kennisbank uitpluizen via de themalijst. Ten slotte kan men ook geografisch zoeken op gemeenten.

Alle fiches in de kennisbank worden zo veel mogelijk aan elkaar gelinkt, zodat het netwerk van expertise en collecties in de sector van het technisch, wetenschappelijk en industrieel erfgoed zichtbaar wordt. Door het delen en verbinden van de beschikbare kennis biedt dit nieuwe werkinstrument heel wat mogelijkheden aan de sector.

Een belangrijke meerwaarde van de kennisbank is de uitgebreide bibliografie die erin werd opgenomen. Door het bundelen van de krachten met het MIAT - Museum over Industrie, Arbeid en Textiel kon de reeds bestaande bibliografie van het industrieel erfgoed geïntegreerd worden in de ETWIE-kennisbank. Deze uitgebreide bibliografie, die wordt aangevuld met het technisch en wetenschappelijk erfgoed, wordt nu continu bijgehouden en geactualiseerd in een nauw samenwerkingsverband tussen ETWIE en het MIAT. De bibliografie is ook te consulteren op de website van het MIAT. Waar mogelijk worden ook digitale versies van de publicaties aangeboden (Fig. 2).

De ETWIE-kennisbank bevat momenteel al een duizendtal actoren (mensen, instellingen en organisaties die iets hebben, kunnen of weten). Deze worden onderling gekoppeld aan meer dan 200 thema's, meer dan 300 gemeenten in Vlaanderen

en Brussel en bijna 8.000 bibliografische verwijzingen. Dagelijks wordt nog informatie toegevoegd in de kennisbank. Momenteel wordt ook bekeken hoe de kennisbank nog verder uitgebreid kan worden, in functie van de beschrijving van onderdelen van collecties. In 2015 werd hiervoor een nieuwe module ontwikkeld in het kader van een onderzoeksproject rond handelsvoertuigen.

Oproep

Op dit moment zijn dus al heel wat gegevens beschikbaar in de kennisbank maar het overzicht is verre van volledig. Daarom doet ETWIE een oproep aan iedereen in de sector om informatie aan te leveren. Bezit je een interessante collectie met werktuigen, instrumenten, machines, archieven, documentatie, foto's... die al dan niet publiek toegankelijk is? Weet je alles over het technisch, wetenschappelijk en industrieel erfgoed in een bepaalde gemeente? Of ben je een expert in een bepaald domein of heb je bepaalde technische vaardigheden die tegenwoordig niet meer zo courant zijn? Dan kan je zeker je steentje bijdragen. Alle informatie is welkom².

Tijl Vereenoghe
Joeri Janarius

ETWIE vzw
Van Beethovenstraat 8-10
2800 Mechelen
info@etwie.be
<http://www.etwie.be>

Januari 2016

Noten

¹ Website: <<http://www.etwie.be>>

² Via: <info@etwie.be>

Fig. 1: De zoekinterface van de ETWIE-kennisbank.

Provinciale Bibliotheek Tolhuis

Nieuwe opzoeking »

Fig. 2: Voorbeeldfiche 1.

Drukkerijcollectie Stobbe

Nieuwe opzoeking »

Kasteelstraat 1
8870 Izegem

De drukkerij Stobbe in Izegem heeft een uitgebreid archief over de geschiedenis en de productie van het eigen bedrijf. Dit archief werd aangevuld met documentatie over drukwerk en druktechnieken, en voorbeelden van de productie van andere bedrijven.

Ook heeft het bedrijf nog heel wat historische machines en objecten met betrekking tot het drukkerijverleden. Opmerkelijk is ook de collectie lithostenen voor handelsdrukwerk. Ten slotte is er een beperkte deelcollectie schrijfmateriaal en inktpotten.

Bibliografie

- » Luc STROBBE. 2015. [Drukkerij Stobbe: 125 jaar archiveren](#). Heemkundig Tijdschrift Ter Mandere. 55(2):19-34.
- » Luc STROBBE. 1999. [Industrieel erfgoed ontstaat elke dag](#). Drukkerijmuseum Stobbe.

Verwante actoren

- » [Luc Stobbe - Vakman](#)

Verwante thema's

- » [Drukwerk](#)
- » [Bedrijfsarchieven](#)

Verwante gemeentes

- » [Izegem](#)

Fig. 3: Voorbeeldfiche 2.